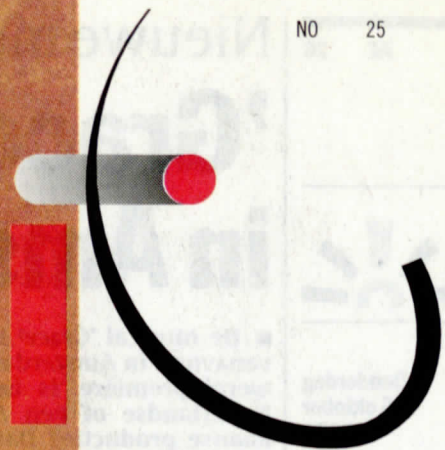

U

Groninger Dagblad

25
OKT
2001

voorplaat: zelfportret
Jan Wiegers, 1927

van boven naar beneden:
Sertig Weg- Davos, 1950
Interieur Bohémien, 1925
Boerderij met landschap, 1934

Eerbetoon aan Jan Wiegers, oprichter van De Ploeg

Knallende kleuren

Fluorescerend roze en oranje spat van de muren van het nieuwe Ploegpaviljoen in het Groninger Museum. Het donkerblauw van de schilderijen van Jan Wiegers zorgt voor de grootst mogelijke kleurentegenstelling. En hoewel het even pijn doet aan de ogen, is het toch een goede kleurenkeuze. Ploeglid Jan Wiegers speelde zijn hele leven met tegenstellingen. Zijn expressionistisch kleurenpalet worstelde met blauw en geel, rood en groen tot er een levendige combinatie ontstond. En dat is goed te zien op de overzichtstentoonstelling van een van de oprichters van de Groningse kunstenaarsvereniging De Ploeg. Met de opening van het nieuwe Ploegpaviljoen in het Groninger Museum bijt Jan Wiegers heel terecht het spits af.

Wiegers heeft dan ook de nodige invloed gehad op andere leden van De Ploeg. Hij was in 1918 een van de medeoprichters. Maar zijn invloed stopt niet na deze handeling. Als een van de weinige jongeren was Wiegers vertrouwd met de grotere kunstcentra in Nederland. Vóór de Eerste Wereldoorlog verlaat hij het veilige Noorden en reist naar Duitsland. Maar na de Wereldbrand verlaat hij Duitsland weer. Niet voor zijn plezier vertrekt hij in 1920 naar Davos in Zwitserland.

Door **Martine Zeijlstra**

Wiegers heeft een ernstige longaandoening opgedaan, en hij moet in het Zwitserse kuuroord opknappen van zijn ziekte. Deze vervelende reden verdwijnt echter al gauw naar de achtergrond. Wiegers ontmoet Ernst Ludwig Kirchner. Deze schilder heeft een grote invloed op Wiegers. Hij is gefascineerd door het kleurgebruik van zijn vriend. De bergachtige omgeving met zijn verschillende kleuren is een andere inspiratiebron. Wiegers heeft eindelijk de werkwijze gevonden waar hij al zo lang naar op zoek was. Eindelijk kan hij zijn levensdrift tot uiting brengen.

De eerste schilderijen uit 1920 ademen ook deze levensdrift uit. De energie lijkt van de berg-

hutten af te stralen. Licht stroomt uit de ramen en raakt de toppen van de bomen die oranje oplichten in het verder donkerblauwe dal. De sneeuw legt een sprookjesachtige glans over het landschap. Wiegers heeft rust gevonden in de chaos. Hij vindt een nieuw levensdoel.

Dit doel komt ook tot uiting in zijn werk van een iets latere datering. *Waddendijk, Ameland 1926* laat een woeste zee zien. Onrustig blauw water met schuimende koppen. Een massieve, gele duin beschermt tegen het naderende gevaar. De beweging knalt het doek af.

Wiegers begint in deze tijd ook te experimenteren. Dat is goed te zien aan zijn portretten. Hoewel de kleurkeuze niet werkelijk verschilt, valt het wel op dat Wiegers ook goed details kan schilderen. De geschilderde personen komen daardoor uit hun tweedimensionale laag tot leven.

Vanaf 1927 neemt de invloed van Kirchner op Wiegers werk af. Het werk is nog steeds expressionistisch, maar toch is er een duidelijk verschil merkbaar. Zijn expressionisme wordt gematigder. In 1934 gaat hij over op een heel traditionele manier van werken. De kleurentegenstelling is minder heftig, de ruwheid verdwijnt. De schilderijen worden harmonischer van kleursamenstelling. Dat is goed te zien op *Boerderij in landschap* uit 1934. Een boerderijje staat in een land-

schap van lichtgroene bomen die haast lijken op te lossen in de zachtblauwe wolken.

Toch is Wiegers nog uiterst flexibel en blijft hij open staan voor vernieuwingen. Na 1945 gooit hij dan ook de traditie van zich af. Een nieuwe periode van inspiratie en expressionisme breekt aan. Wiegers laat zijn kleuren nog meer spreken. Hij gaat echter niet door op de oude weg van zijn vroegere werk. Hoewel de invloed van Kirchner na al die jaren nog duidelijk aanwezig is, heeft Wiegers meer oog gekregen voor compositie en vlakverdeling.

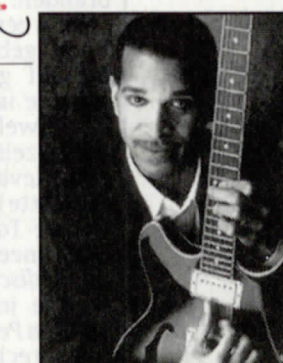
Ook zijn er invloeden van Matisse merkbaar: hij omlijnt zijn onderwerpen. De witte sneeuw op het schilderij *Sertig Weg Davos* uit 1950 heeft bruine en oranje randen. Ook de wolken krijgen zwarte randen. De impulsieve energie uit de jaren twintig hebben plaatsgemaakt voor evenwichtiger kleurgebruik en vlakverdeling, maar Wiegers blijft openstaan voor het expressionisme.

Zijn werk heeft grote invloed gehad op andere Ploegleden. Directeur Kees van Twist is dan ook erg blij dat deze tentoonstelling mogelijk is. „Op deze manier wordt rechtgedaan aan de betekenis van De Ploeg, en in het bijzonder van Jan Wiegers, voor de schilderkunst in Nederland.”

De tentoonstelling van het werk van Jan Wiegers in het Groninger Museum is te zien tot en met 3 maart 2002.

Warm onthaal in Pepergasthuis

USA blues in Groningen

Koninklijke kijk op kunst